

Εθιμολογία προ της Μ.Τεσσαρακοστής

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο Φεβρουάριος έχει λιγότερες θρησκευτικές εορτές, όπως του αγίου Τρύφωνα, προστάτη των αμπελουργών (1 Φεβρουαρίου), της Υπαπαντής του Χριστού (2 Φεβρουαρίου), κατά την οποία αργούν στην Κρήτη οι μύλοι και του αγίου Συμεών (αΐ Συμιού, 3 Φεβρουαρίου), την αργία του οποίου τηρούν οι έγκυες γυναίκες, για να μη σημαδευτεί το παιδί στην κοιλιά τους. Ακολουθούν οι εορτές του αγίου Χαραλάμπους (10 Φεβρουαρίου), προστάτη από την πανώλη, την οποία ως δαιμονική γυναικεία μορφή εικονίζεται να πατά ο Άγιος και του αγίου Βλασίου (11 Φεβρουαρίου) ιδιαίτερα αγαπητού στους ποιμένες.

Μεσολαβεί μικρή περίοδος χωρίς ιδιαίτερες εορταστικές, θρησκευτικές ή άλλες εκδηλώσεις, μέχρι την πρώτη εβδομάδα της Αποκριάς, την «Προφωνούσιμη» ή «Απολυτή», επειδή πιστεύουν ότι οι ψυχές των πεθαμένων ελευθερώνονται και κυκλοφορούν στο επάνω κόσμο. Η παρουσία των ψυχών πάνω στη γη αποτελεί κίνδυνο για τους ζωντανούς, που πρέπει να τις καλοπιιάσουν. Με την πρώτη, λοιπόν, μπουκιά λένε «θεός σ'χωρέστον».

Κώστας Μπαλάφας «Η Χώρα μου»

Η δεύτερη εβδομάδα λέγεται «Κρεατινή» ή «Ολόκριγια». Είναι η εβδομάδα που δεν κρατούν τη νηστεία ούτε της Τετάρτης και Παρασκευής. Λέγεται και «άρτσι βούρτσι», δηλ. άνω-κάτω καθώς κορυφώνεται η κρεοφαγία. Η Πέμπτη της εβδομάδας αυτής είναι η Τσικνοπέμπτη. Σε μερικές περιοχές την Τσικνοπέμπτη φτιάχνουν πιλάφι με κρέας και μοιράζουν στους φτωχούς. «Θα τσικνώσει τη γωνιά του» κι ο φτωχός. Θα ψήσει στη φωτιά χοιρινό κρέας ή άλλο (χοιροσφάγια στην Πελοπόννησο), θα μοσχοβολήσει τον αέρα. Γίνονται συνεστιάσεις, οικογενειακές συγκεντρώσεις και μασκαράδες. Επίσης, συνηθίζονται και συνεστιάσεις δασκάλων και μαθητών σε επαγγελματικό επίπεδο (μαστόροι και μαθητευόμενοι). Μετά την Κυριακή της Κρεατινής (της Απόκρεω) παύει η κρεοφαγία.

Η επόμενη εβδομάδα είναι η «Τυρινή» ή «Μακαρονού». Την Κυριακή της Τυρινής, γνωστή ως «Τρανή Αποκριά», κορυφώνονται οι γιορταστικές εκδηλώσεις, η ευθυμία, οι οικογενειακές και συλλογικές διασκεδάσεις. Σε πολλές περιοχές όταν νυχτώσει ανάβουν φωτιές (φανοί, κλαδαριές, μπουμπούνες, καψαλιές). Συγκεντρώνονται το βράδυ στο σπίτι του γηραιότερου της οικογένειας για να γλεντήσουν και να συγχωρεθούν, γιατί αρχίζει η Μεγάλη Τεσσαρακοστή (Σαρακοστή), μακρά περίοδος νηστείας και προετοιμασίας για το Πάσχα. Τρώνε πίτες και τυροκομικά είδη, καθώς και χειροποίητα μακαρόνια. Παίζουν όλοι μαζί

το «χάσκα» με αβγό ή χαλβά: Η μητέρα παίρνει ένα αβγό βρασμένο σφιχτό, το καθαρίζει και το δένει με ένα νήμα. Το νήμα αυτό το στερεώνει στην άκρη ενός ξύλου μήκους ενός μέτρου περίπου, συνήθως τον πλάστη με τον οποίο έκαναν τα φύλλα για τις πίτες. Μόλις τελειώσει το τραπέζι της Τυρινής παίρνει το ξύλο με το αιωρούμενο αβγό και το περιφέρει μπροστά στο στόμα όλων ως εκκρεμές και όποιος το πιάσει είναι ο νικητής. Εύχονται «με αβγό το κλείνω, με αβγό να το ανοίξω», εννοείται το Πάσχα με το κόκκινο αβγό. Αλλού, αντί για αβγό χρησιμοποιούν χαλβά.